

KAEMPFER

ENGELBERT

نامه‌ها و مکاتبات انگلبرت کامپفر

○ کریستف ورنر

○ دانشگاه فرایبورگ آلمان

Engelbert Kaempfer:
Briefe 1683-1715, ed. Detlef Haberland,
(Werke: Kritische Ausgabe in Einzelbänden, Vol. 2)
Munchen: ludicium, 2001

مورخان تاریخ ایران و به خصوص محققان تاریخ صفویه انگلبرت کامپفر (Engelbert Kamper) را، یکی از سیاحان اروپائی مشهور قرن هفدهم، برای کتاب مفصل او *Amoenitates Exoticae* (Lemgo ۱۷۱۲) می‌شناسند. این کتاب که در اصل به زبان لاتینی است در سال ۱۹۷۶ م. در تهران به چاپ افست رسید و بخشی راجع به ایران زیر عنوان «در دیار شاهنشاه ایران» از روی ترجمه آلمانی دکتر والتر هیتس در سال ۱۳۵۰ به زبان فارسی انتشار یافت.

آثار کامپفر همیشه مورد توجه جدی ژاین‌شناسان، و از طرف دیگر از متخصصان ادبیات و فرهنگ آلمانی دوره باروک (baroque) قرار داشته است. در چارچوب ویرایش جدید آثار کامل کامپفر تا به حال شرح ژاین "Heutiges Japan" در دو جلد و یک جلد نامه‌های کامپفر در سال ۲۰۰۱ م زیر نظر دتلف هابرلند منتشر شد. این مجموعه مکاتبات کامپفر شامل ۱۸۲ نامه است که اکثریت آنها از روی نسخه‌های کتابخانه *British Library SloaneCollection* تصحیح شده‌اند.

کار استنساخ و ویرایش در این مجموعه به صورت نمونه‌وار و بسیار دقیق انجام شده، همه نامه‌ها همراه با توضیحات مفصل و در صورتی که زبان اصلیش آلمانی نباشد، با ترجمه چاپ شده‌اند. برای مورخان دوره صفویه البته مکاتبات کامپفر در زمانی که اقامت در اصفهان و بندرعباس داشته، بیشتر اهمیت دارند و تعداد آنها ۵۰ نامه است. اکثریت این نامه‌ها از طرف کامپفر نگارش یافته ولی گاهی معلوم نیست که آیا این نوشتجات واقعاً به مقصد رسیدند یا نه؟ بعضی از نامه‌ها نیز به کامپفر نوشته شدند، مثل نامه شخصی به نام داوودخان به تاریخ جمادی‌الاولی ۱۰۹۷ ق (یا ۱۰۹۸ یا ۱۰۹۹) که موضوعش اهدای یک نسخه «شیرازنامه» به کامپفر است. چند طرح مکاتبه رسمی به شاه صفی هم در میان این نامه‌ها پیدا می‌شود که به زبان لاتینی نگارش یافته‌اند.

البته بیشتر نامه‌ها، خصوصی هستند که او به دوستان و خانواده خود نوشته است و اطلاعات تاریخی آنجا نسبتاً کم است، اما از این نظر سود و بهره دارند که شخصیت کامپفر را روشن می‌کنند و روابط وسیع علمی این محقق جهانگرد را نشان می‌دهند.

